

РЕШЕНИЕ

№ 13878

гр. София, 22.04.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 30 състав, в
публично заседание на 19.03.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Мая Сукнарова

при участието на секретаря Йоана Владимирова, като разгледа дело номер **12233** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.145 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК) във вр. с чл.13, ал.1 от Закона за събранията, митингите и манифестациите (ЗСММ). Образувано е по жалба от Х. И. И., З. Р. А. и Сдружение „Български национален съюз - Е.“ срещу заповед № СОА24-РД09-2148/17.02.2024 г., издадена от заместник-кмета на Столична община (СО) за кмета на СО в условията на заместване. С оспорената заповед на основание чл.13, ал.1, пр.2 от ЗСММ във вр. с чл.44, ал.1, т.1 и т.4 и ал.2 от Закона за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА) е прекратено провеждането на шествие под надслов „Възпоменателно траурно факелно шествие в памет на генерал Х. Л. и жертвите на комунистическия режим“, организирано от „Български национален съюз - Е.“ с комендант Х. И. И..

Това е второ разглеждане на делото след като с решение № 12971 от 02.12.2024 г. по адм. дело № 7412/2024 г. Върховният административен съд е обезсилил решение № 6119 от 22.05.2024 г. по адм. дело № 2476/2024 г. по описа на Административен съд – София град и е върнал делото за ново разглеждане от друг състав на същия съд. С оглед дадените от касационната инстанция указания по делото в качеството му на ответник беше конституиран кметът на Столична община, който в проведеното по делото открито съдебно заседание чрез упълномощения процесуален представител юрк. А. К. оспорва жалбата като неоснователна. Моли за отхвърлянето ѝ, както и за присъждането на юрисконсултско възнаграждение.

При новото разглеждане на делото жалбоподателите не се явяват. Жалбата съдържа твърдения за нищожност на оспорената заповед като издадена от некомпетентен орган, а в условията на алтернативност – за нейната незаконосъобразност, с оглед на което се иска обявяването ѝ за

нищожна, респ. отмяната ѝ.

След като обсъди доводите на страните и представените по делото доказателства, съдът в настоящия състав намира от фактическа и правна страна следното:

Производството по издаване на оспорения акт е образувано по подадено от Х. И. И. в качеството му на пълномощник на „Български национален съюз - Е.“ до кмета на СО уведомление с вх. № СОА23-СГ01-2639/27.10.2023 г. за провеждането на възпоменателно траурно факелно шествие в памет на ген. Х. Л. и жертвите на комунистическия режим на 17.02.2024 г., от 17.00 часа до 21.00 часа. В уведомлението е посочено, че шествието ще тръгне от пилоните до сградата на НДК по [улица], след което ще завие надясно по [улица], оттам наляво по [улица], след това ще завие надясно по [улица] и най-накрая ще завие надясно по [улица] и там ще завърши пред къщата на [улица]. На това място ще се проведе кратка церемония в памет на ген. Л. и жертвите на комунистическия режим с произнасяне на речи, след което мероприятиято ще бъде закрито. По време на манифестацията част от участниците ще носят запалени восъчни факли. Като комендант на мероприятиято е посочен Х. И..

Във връзка с уведомлението е издадена заповед № СОА23-ДИ04-3612/27.10.2023 г. на кмета на СО, с която на основание чл.12, ал.2, т.2 и ал.3 от ЗСММ във вр. с чл.44, ал.1, т.1 и т.4 и ал.2 от ЗМСМА, е забранено провеждането на така заявеното от сдружение „Български национален съюз - Е.“ факелно шествие. Заповедта е била отменена с решение № 6735/08.11.2023 г. по адм. дело № 10596/2023 г. по описа на Административен съд – София град, а уведомлението е върнато за ново произнасяне от административния орган.

Последвало е издаване на съгласувателно писмо, изх. № СОА23-СГ01-2639-/6/ от 22.11.2023 г. на вр. и. д. директор на Дирекция „Сигурност“ на СО, с което предвид становище вх. № СОА23-СГ01-2639/3/27.10.2023 г. на Столична дирекция на вътрешните работи (СДВР), СО не е съгласувала провеждането на възпоменателно траурно шествие на 17.02.2024 г. за времето от 17.00 часа до 21.00 часа, с маршрут: пилоните на НДК - [улица]- [улица]- [улица]- [улица]. В писмото е посочено, че е допустимо провеждането на кратка церемония на 17.02.2024 г. за времето от 17.00 часа до 21.00 часа на [улица], по повод на което са дадени указания от СДВР, оперативният дежурен център на СО, респективно са описани в точки от 6.1 до 6.15 задълженията на организатора и в т.7 е указана отговорността при нанасяне на щети.

С решение № 7465/30.11.2023 г. по адм. дело № 11374/2023 г. на АССГ е прогласена нищожността на съгласувателното писмо от 22.11.2023г. С писмо с вх. № СОА24-ДИ04-656/17.02.2024 г. зам.-директорът на СДВР е уведомил кмета на СО за следното: На 17.02.2024 г. в [населено място] е заявено провеждането на три масови мероприятия: 1. от 13.00 ч. до 17.30 ч. със сборен пункт езерото „А.“ ще се проведе протестно шествие „Без нацисти по улиците ни“ по маршрут: [улица]– [улица](с кратко спиране до Паметника на Спасението в градинката „Св. К. О.“) - [улица](спиране на Паметника на В. Л.) – [улица]– [улица]- [улица]до градинката на пл. „Бански“; 2. от 14.00 ч. до 18.00 ч. със сборен пункт площад „Света Неделя“ ще се проведе шествие под надслов „М. на толерантността. Срещу поругаването на жертвите на комунистическия терор“ по маршрут: площад „Света Неделя“ – [улица]- [улица]– [улица] (спиране на пл. „С.“ за произнасяне на речи) – [улица]– [улица]- площад „Света Неделя“; 3. от 17.00 ч. до 21.00 ч. е заявено провеждането на „Възпоменателно траурно факелно шествие в памет на генерал Х. Л. и жертвите на комунистическия режим“ със сборен пункт пилоните на НДК по маршрут: Пилоните до сградата на НДК, [улица], [улица], [улица], [улица], където ще завърши пред къщата на [улица] провеждане на „кратка церемония в памет на ген. Х. Л. и жертвите на комунистическия режим с произнасяне на речи. По време на манифестацията част от участниците ще носят запалени восъчни факли. В писмото е посочено още, че в СДВР е

постъпила информация, че в траурното факелно шествие ще вземат участие граждани от други държави с крайно десни убеждения и възможно рисково поведение, като такива са били засечени на територията на [населено място] на 14.02.2023 г. Възможно било събитието да бъде посетено и от крайни привърженици на български футболни отбори, както се било случвало в предишни години. Начинът на провеждане на мероприятиято, включващо сборен пункт, шествие чрез групиране на присъстващите в строй, паленето на факли и използването на военни униформи и церемония създавало в обществото впечатление, че се провежда ритуал, наподобяващ ритуалите на паравоенни формирования от времето на Втората световна война в Германия. В същото време в шествието под надслов „Без нацисти по улиците ни“ участвали граждани с крайно леви убеждения, анархисти и представители на ЛГБТИ общността. Посочено е също, че събирането на множество лица с различни разбирания и с противоположни убеждения в централната градска част на [населено място] би могло да доведе до ескалация на напрежението между тях и инциденти. В писмото е посочено още, че около 13:20 часа е задържано лице за притежание на наркотични вещества в района на ФП № 1 съгласно изготвена план-разстановка с рег. № 513р-17534/15.02.2024 г. На по-късен етап било задържано и второ лице на същия пункт с притежание на наркотични вещества (марихуана), както и притежание на 3 бр. ножове и 1 бокс. Лицата били установени в близост до сборен пункт на заявеното в СО мероприятие - шествие под надслов „М. на толерантността. Срещу поругаването на жертвите на комунистическия терор“, което се явявало паралелно на мероприятиято „Факелно шествие в памет на ген. Х. Л.“. Същите се отличавали и като участници в така наречения „Л.“, които пропагандирали призови в подкрепа на ген. Х. Л. и издигали плакати и знамена в негова памет. Двете лица били отведени в 01 РУ-СДВР за работа със задържаните лица. Около 16:45 часа малки групички участници от мероприятие - шествие под надслов „М. на толерантността. Срещу поругаването на жертвите на комунистическия терор“ се отправили към парковото пространство на НДК, сборен пункт на заявеното мероприятие под надслов „Възпоменателно траурно факелно шествие в памет на генерал Х. Л. и жертвите на комунистическия режим“. Около 17:00 часа на сборния пункт в района на пилоните при НДК било забелязано присъствие на около 50 човека, които били с намерение за участие в заявеното мероприятие. Независимо че били уведомявани за забраната на провеждане на шествието, същите не си тръгнали. Въз основа на тази информация зам.-директорът на СВДР е приел, че с оглед възникналите ксенофобски прояви в различни части на света, както и предполагаемото участие на лица с крайно десни националистически убеждения, мероприятиято следвало да се определи с висока степен на обществена опасност, както и че при провеждане на мероприятиято можело да се стигне до нарушаване на обществения ред, с което да се застраши живота и здравето на гражданите. В тази връзка, кметът на СО е уведомен за предприемане на мерки от неговата компетентност.

Въз основа на това писмо е издадена оспорената в настоящото производство заповед, с която е прекратено провеждането на шествие под надслов „Възпоменателно траурно факелно шествие в памет на генерал Х. Л. и жертвите на комунистическия режим“, организирано от „Български национален съюз - Е.“ с комендант Х. И. И.. Заповедта е подписана от заместник-кмета на СО за кмета на СО по силата на заповед за заместване № СОА24-РД05-451/13.02.2024 г., поради което издател на обжалвания акт е именно кметът на СО. В мотивите на заповедта е възпроизведено по аналогичен начин посоченото по-горе съдържание на писмо на зам.-директора на СДВР.

Съдът в настоящия състав намира, че по делото не се установяват обстоятелства, годни да обосноват постановеното прекратяване, предмет на оспорване в случая. Свободата на събранията, като основно демократично право е уредено в чл.43 от Конституцията на Република България (КРБ) и в чл.11 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи (КЗПЧОС).

Ограничаване правото на събранията, митингите и манифестациите е допустимо, но за да бъде обосновано, административната намеса следва не само да е предвидена в закона, но и да преследва законна цел, и да е необходима в едно демократично общество (чл.11, т.2 от ЕКЗПЧОС). От съответствието на преследваната цел при налагане на забраната с несъмненото съществуване на истинска, реална и достатъчно сериозна заплаха, засягаща основни интереси на обществото и непосредствен риск от нарушаване на обществения ред се преценява необходимостта от ограничителната мярка.

Обществените отношения, свързани с провеждането на събрания, митинги и манифестации се регулират от специален закон - ЗСММ. Съгласно чл.3 от ЗСММ, в съответствие с принципите на демократичното общество събранията, митингите и манифестациите са начин на свободно изразяване на мнения, възгледи и становища, т.е. пряко свързани със свободата на словото.

Съгласно чл.13 от ЗСММ, кметът прекратява събранията, митингите или манифестациите, когато 1. не са организирани или 2. не се провеждат при условията и по реда, установени с този закон. Посочените мероприятия не са организирани по реда на ЗСММ, когато не са изпълнени разпоредбите на чл.2 от закона, определящ кой може да организира митинг, на чл.3 от същия закон, установяващ целта на мероприятието и начина на изразяване и на чл.8-11, с разпоредбите на които се установяват задълженията на организаторите по подготовката на мероприятието. Съответно нормите на чл.5, чл.6, чл.7 и чл.10 от ЗСММ установяват реда за провеждане на митингите, събранията и манифестациите. Посочените норми имат задължителен характер, както за организатора и участниците, така и за кмета на съответната община. Специалният закон възлага контролни правомощия на съответния кмет по отношение на организацията и провеждането на митинга, изразяващи се в следното: да промени времето и мястото на провеждане на мероприятието, да забрани провеждането му или да го прекрати. Кметът упражнява тези правомощия, когато са налице посочени в разпоредбите на чл.12, ал.1, ал.2 и чл.13 от ЗСММ факти. Контролните правомощия са възложени на кмета с цел опазване на обществения ред и сигурност при провеждане на мероприятието.

В настоящия случай мероприятието е организирано от субект, попадащ сред изброените в чл.2 от ЗСММ. Организаторът е подал уведомление за проявата, в което се съдържа информация за времето и мястото на провеждането ѝ. Не се спори, че процесната заповед е издадена на 17.02.2024 г., в деня на провеждане на мероприятието, като не се установява моментът на връчването ѝ на организатора на събитието. Заповедта за прекратяване на мероприятието е основана на доводи за наличие на предпоставки за нарушаване на законовия ред и провеждане на масово мероприятие в разрез с условията и реда на ЗСММ. Тези доводи са възпроизведени от становището на зам.-директора на СДВР, изразено в писмо, вх. № СОА24-ДИ04-656/17.02.2024 г. Те обаче не се подкрепят от установените в случая обстоятелства. Изразени са предположения, за които не са налице обективни данни. Не може да се приеме, че присъствието на около 50 души на обществено място само по себе си е годно да застраши живота и здравето на гражданите. За посочените в същото писмо две задържани лица, дори да се приеме, че са възнамерявали да се присъединят към шествието, не може да се приеме, че същите са представлявали заплаха за обществения ред при провеждането му.

Наред с това, издателят на оспорения акт не е направил самостоятелна преценка, като не е предприел анализ на фактите, в т.ч. наличните в преписката данни за повтарящи се в годините забрани от вида на процесната и последващата им отмяна от съда. Липсват самостоятелни фактически констатации, които да обосноват извод за съществуването на нови, различни обстоятелства, които да налагат ограничаване на правото на изява от вида на процесната. Липсват на събрани доказателства за съществуването на фактически основания за постановеното

прекротяване обективира съществено нарушение на административнопроизводствените правила, изразяващо се в неизпълнение на задълженията по чл.35-36 от АПК. В резултат, процесната заповед не е в съответствие с материалноправните разпоредби и целта на закона – да гарантира упражняването на правото на събрания, митинги и манифестации при съблюдаване на обществения ред.

Както вече беше посочено, специалният закон урежда упражняването на конституционно признато право и ограничаването му следва да бъде предприето при налични несъмнени обстоятелства, които го налагат. Най-общо изразеното допускане, че е възможна опасност от нарушаване на обществения ред, не може само по себе си да оправдае прекратяването на мероприятиято. За гарантиране на обществения ред е достатъчно да бъдат взети адекватни мерки, в т.ч. отстраняване от него на лица, чието противоправно поведение налага това (арг. от чл.10, ал.3 във вр. с чл.6, ал.1 от ЗСММ). В писмото на СДВР от 17.02.2024г. са изложени по-скоро предположения за евентуално настъпване на бъдещо несигурно събитие. Не се установява съществуването на истинска, реална и достатъчно сериозна заплаха, засягаща правата и интересите на другите граждани и представляваща непосредствен риск от нарушаване реда.

Следва да се има предвид и това, че процесното мероприятие е заявено почти 4 месеца преди провеждането му. До определената за него дата са били издадени първо - заповед за забрана на провеждането му, която е била отменена и второ – съгласувателно писмо, което е било прогласено за нищожно (с влезли в сила съдебни решения). Предвид тези съдебни решения, процесната заповед се явява постановена при превратно упражняване на власт и в противоречие с указанията на съда по тълкуването и прилагането на закона. Не се установява, а не се и твърди настъпване на нови релевантни факти след влизане в сила на съдебните решения, които факти да обосноват издаване на акт със съдържание, противоречащо на указанията на съда.

В заключение следва да се отбележи и, че дали ограничителната мярка е необходима се преценява въз основа на прилагането на принципа за пропорционалността от гледна точка на преследваната цел при налагането на забраната/ прекратяването с несъмненото съществуване на истинска, реална (а не предполагаема) и достатъчно сериозна заплаха, засягаща основни интереси на обществото и непосредствен риск от нарушаване на обществения ред. В случая, при липсата на категорични данни за такава реална и сериозна заплаха, наложената ограничителна мярка, макар и допустима от закона, се явява несъответстваща на преследваната от него цел.

Предвид изложеното и като прецени изцяло законосъобразността на оспорения акт, на основание чл.168, ал.1 от АПК, съдът в настоящия състав приема, че заповедта е нищожна на основание чл.177, ал.2 АПК.

Водим от горното и на основание чл.172, ал.2, предл. първо от АПК, съдът

РЕШИ:

ОБЯВЯВА НИЩОЖНОСТТА на заповед № СОА24-РД09-2148/17.02.2024 г., издадена от кмета на Столична община.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба в 14-дневен срок от съобщаването му на страните пред Върховния административен съд.

Съдия:

